

beleef de natuur!

Bomen rond de Bostuin

*Wandeling langs 20 karakteristieke bomen.
Tijdsduur ca. 30 minuten.*

Start- en eindpunt: Het Eksternest

De **tuin naast het Eksternest** heeft in de loop der jaren verschillende bestemmingen gehad; het begon als bomen-depot, daarna was het bekend als Hermitagetuin en educatietuin en nog weer later als moestuin. Sinds begin 2011 is het de **IVN Bostuin**.

De Bostuin is, zoals de naam al zegt, een tuin gelegen in een bos. In dit geval het Vroege Vogelbos. Het is het **oudste bos van Almere**. Hier op deze plek is men in de jaren '70 van de vorige eeuw gestart met het inplanten van de eerste Almeerse bomen. Dat bos kreeg toen de toepasselijke naam **Beginbos**. Later is een deel van het Beginbos hernoemd in **Vroege Vogelbos**. In de directe nabijheid van de Bostuin staan mooie – en voor Almere al oude – karakteristieke bomen. In een rondwandeling kunnen die bekeken worden.

beleef de natuur!

Bomen rond de Bostuin

De bomen staan allemaal in de directe omgeving van de Bostuin en het Eksternest.

De nummers op de plattegrond hiernaast komen overeen met de nummering van de bladzijden in dit boekje.

Watercipres

Metasequoia glyptostroboides

De Watercipres komt oorspronkelijk uit Zuid-West China. Lange tijd waren alleen fossiele overblijfselen van deze boom bekend. Men dacht dat deze boom was uitgestorven totdat hij in 1941 werd ontdekt in een geïsoleerd dal in China. Daarna zijn ze in de hele wereld opgekweekt en aangeplant.

De bladeren (naalden) vallen in de winter van de boom; bijzonder is dat de Watercipres in enkele dagen al zijn naalden laat vallen.

Deze boom is hier rond 1975 geplant door de heer A. van der Zwan. De Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders huisde toen in het Eksternest en dhr. Van der Zwan werkte als groenman bij de Rijksdienst.

Grauwe Abeel, *Populus canescens*

De Abeel behoort tot de wilgenfamilie en het populierengeslacht. In de Flevolandse polderbodem groeien ze enorm. Dat is aan dit exemplaar ook wel te zien; het is inmiddels een imposante verschijning geworden.

Het blad is dofgroen en de onderkant is grijsachtig behaard. De stam is beigekleurig en voorzien van strepen zwarte, typisch, ruitvormige vlekjes. Op de plekken aan de stam waar ooit takken zijn afgebroken of gezaagd verschijnen grote ogen.

Het is niet duidelijk of de Grauwe Abeel een kruising is van de Ratelpopulier en de Witte Abeel, of dat het een eigen soort betreft.

Tamme Kastanje

Castanea sativa

De Tamme Kastanje groeit van nature in de landen rond de Middellandse Zee. Het zijn òf de Romeinen geweest of zelfs al de Kelten die deze boom naar West Europa hebben gebracht. De eetbaarheid van de vrucht zal hebben bijgedragen aan de verspreiding van deze boom.

Het blad is langwerpig en getand en verkleurt in het najaar geel. Het verspreidt dan een zeer kenmerkende herfstgeur.

De vruchten bestaan uit een groene stekelige bol met daarin 2 of 3 noten. De rijpe noten zijn rauw eetbaar en gepoft echt lekker. In Nederland rijpen de vruchten echter vaak niet goed af.

Pruimbladige Meidoorn

Crataegus prunifolia

De meidoorn heet niet voor niets zo; de struik of kleine boom bloeit overvloedig in mei en de takken zitten vol met doorns. Een meidoorn blijft klein; imposant in grootte zal deze boom nooit worden. De meidoorn is echter van een verblindende schoonheid als hij in mei in bloei staat.

Deze boom staat er al vanaf het begin van het Eksternest en is dus bijna 40 jaar oud. Het is een langzaamgroeiende boom met een brede platte kroon. Het blad verschilt van de gewone meidoorn doordat het niet gelobd is maar ovaal van vorm en glanzend leerachtig. Het verkleurt in de herfst mooi rood, oranje en geel. In het najaar verschijnen rode bessen die door vogels worden gegeten.

Plataan

Platanus X hybrida

de plataan is één van de weinige bomen die alleen al aan zijn bast gemakkelijk herkend kan worden; de schors bladdert af en laat daarbij grote gelige vlekken achter. Hij wordt daarom ook wel een 'soldatenboom' genoemd; begrijpelijk want deze boom zit in een camouflagepak.

Platanen zijn sterke bomen, dat bewijst deze boom maar al te goed. Een paar jaar geleden werd het Eksternest door brand getroffen en een deel van de kruin van deze plataan werd verschroeid. De schade is nog steeds zichtbaar maar de boom herstelt zich uitstekend.

Appel / Schone van Boskoop

Malus Domesticus

De appelbomen naast de beukenhaag van de Bostuin zijn al op leeftijd, zo'n 40 jaar. Deze "Schone van Boskoop" wordt ook wel goudreinette genoemd en is een oud appelras.

De afkomst van dit appelras is vermoedelijk Nederlands en werd vanaf 1863 verspreid. Vroeger nam de Schone van Boskoop een kwart van de totale appelproductie in Nederland in.

Het is een stevige, zurige appel en heeft een droge, soms ruwe, schil. Omdat de appel zurig en stevig is, wordt hij veel gebruikt voor producten die verhit worden. Bij gebak behoudt de appel zijn smaak en structuur.

Zomereik

Quercus robur

Op het grasveld links naast het fietspad staan enkele fraaie zomereiken. Eiken kunnen 500-800 jaar oud worden. Op sommige plaatsen in Europa zijn nog reusachtige oude eiken te vinden van meer dan 1000 jaar oud.

Eiken staan bekend om hun sterke en duurzame hout en zijn eeuwenlang belangrijk geweest voor de (houten) scheepsbouw. Uitgestrekte eikenwouden besloegen ooit grote delen van Europa.

De oude Germanen beschouwden de eik als heilig en hielden er hun vergaderingen onder. De eikels werden vroeger verzameld en als veevoer gebruikt.

Eikbladige Haagbeuk

Carpinus betulus 'Quercifolia'

In de ronding van de parkeerplaats staat een bijzondere haagbeuk met bladeren die sterk lijken op het blad van de eik. De boom is een langzaamgroeiende boom die een dicht vertakte kroon heeft; dat is aan dit exemplaar ook goed te zien.

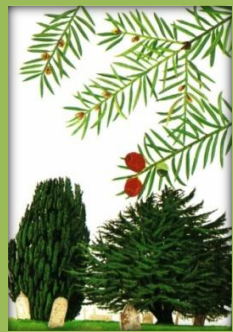
Het jonge boompje was ooit decorstuk van het TV programma Vroege Vogels dat begin jaren '90 vanuit het Eksternest uitzond. Het boompje stond toen in een pot op tafel.

Later is het boompje in de rotonde geplant en uitgegroeid tot deze prachtige boom.

Taxus

Taxus baccata

Naast het fietspad staan enkel fraaie taxusbomen. De Taxus groeit in de jeugd zeer traag. Door zijn donkergroene naalden maakt hij een wat sombere indruk.

Waarschijnlijk zijn dit een van de oudste en grootste taxusbomen van Almere. De Taxus doet het vooral goed op kalk; dat zal de reden zijn dat hij op de oude kalkrijke zeebodem het zo goed doet.

Taxus kan eeuwen oud worden. Robin Hood zou zijn krachten ontleend hebben aan bogen gemaakt van taxushout. Voor mensen en veel ander zoogdieren zijn bijna alle delen van de plant giftig.

Walnoot

Juglans regia

Op deze locatie is een walnootbosje aangeplant. De eerste tientallen jaren groeiden ze gezamenlijk op met andere boomsoorten maar nog niet zolang geleden zijn de walnoten 'vrijgezet'. Dat betekent dat alle andere boomsoorten zijn gekapt om ruimte te maken voor de walnoot.

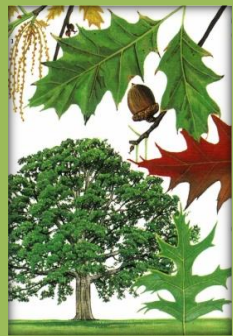
Walnoten kunnen een zeer brede kroon ontwikkelen. Hier staan ze echter nog te dicht op elkaar om breed uit te groeien. Een walnoot kan 600 jaar oud worden.

Het blad van de walnoot bezit een aromatische olie (junglandine) die muggen en vliegen op afstand houdt.

Amerikaanse eik

Quercus rubra

Komt oorspronkelijk uit het oosten van Noord Amerika maar is sinds 1825 in Nederland aangeplant en is nu algemeen ingeburgerd.

Het blad is duidelijk groter dan van de inheemse eiken en kleurt in de herfst schitterend rood. Het wordt daarom ook wel Rode eik genoemd.

Eikels worden gegeten door dieren zoals muizen, eekhoorns, wilde zwijnen en sommige vogels. Vooral voor het aanleggen van wintervoorraad zijn deze noten erg geschikt.

Moerascipres

Taxodium distichum

Ook wel mammoetboom genoemd, komt uit het zuiden van de Verenigde Staten en Mexico. Is al eeuwenlang ingeburgerd in Europa. In Arnhem staat een bijna 200 jaar oude Moerascipres met een stamomtrek van meer dan 5 meter.

Net als bij de watercipres (zie nr. 1) vallen de naalden af in de winter. Let ook eens op de sterk spiraliserende groei van de takken van deze boom, de takken hebben een opvallende draaiing naar links.

Deze boom is in december 1991 geplant door toenmalig minister Ed Nijpels ter gelegenheid van de naamswijziging van dit deel van het Beginbos in Vroege Vogelbos.

Berk

Betula pubescens

Links van het pad staat een groepje berkenbomen. Ze zijn eenvoudig te herkennen aan de witte delen in de schors en de ijle sierlijke kroon.

Berken zijn 'pionierbomen' die snel een kale bodem koloniseren. Berken worden slechts 100 jaar oud en na een tijdje maken ze plaats voor eik, beuk en linde.

De meest bekende berken in Nederland zijn de ruwe berk en de zachte berk. De takken van de ruwe berk hebben meer de neiging wat naar beneden af te hangen dan van de zachte berk.

Linde

Tilia X europaea

De linde komt al meer dan 8.000 jaar in ons land voor. Vroeger werd de linde als heilige boom beschouwd. Er werd recht onder gesproken, er werd onder getrouwd en gefeest. Ook nu nog wordt de linde vaak als herdenkingsboom aangeplant.

Een linde bloeit eind juni met kleine geelwitte bloemtrosjes. De bloemen verspreiden een heerlijke zoete geur. Van gedroogde lindebloesem kan een rustgevende thee gezet worden. Lindehoning is bijzonder aromatisch en gezond.

Een aantal bomen rond deze linde zijn verwijderd zodat deze linde ruimte heeft om fors uit te groeien.

Veldesdoorn

Acer campestre

Ook wel Spaanse Aak genoemd, is de enige esdoornsoort die bij ons inheems is. In het wild leeft de veldesdoorn in bijna heel Europa.

De bladeren zijn kleiner dan die van de gewone esdoorn en hebben vijf stompe lobben. De bladeren van esdoorns krijgen in de herfst vaak prachtige kleuren. Op sommige jonge takken vormen zich kurklijsten.

In het voorjaar vindt u onder deze boom een tapijt van witbloeiende daslook. De daslook verdwijnt zodra de boom volledig in blad zit maar komt het volgend voorjaar weer massaal terug.

Treur-es

Fraxinus excelsior 'Pendula'

Hoewel deze treurvorm van de es uiteindelijk 15 meter hoog kan worden, blijft hij lange tijd beneden de 5 meter.

Deze boom heeft ook nog eens jaren achtereen onder andere bomen gestaan, waardoor de groei helemaal achtergebleven is. Hij is niet zo lang geleden helemaal vrijgezet en in vorm gesnoeid.

Opvallend aan essen zijn de dikke zwarte winterknoppen en de gladde lichtgroengrijze stam.

Het is een traag en zwakgroeiende es. De takken hangen in wijde bogen omlaag en vormen samen de typische parapluvorm.

Krim linde

Tilia x europaea 'Euchlora'

De Krimlinde is een boom met overhangende takken en twijgen en bloeit in juni/juli met gele geurende bloemen.

De Krimlinde is minder gevoelig voor ziekte en plagen; de bladluizen die roetdauw (kleverige zwarte vloeistof) veroorzaken bezoeken deze boom veel minder dan andere linden. Het is daarom een linde die vaak in stedelijk gebied geplant wordt.

Deze vier linden zijn hier in 1988 geplant en zijn afkomstig uit Amsterdam Buitenveldert alwaar ze in de weg stonden voor de aanleg van de trambaan.

Japanse Notenboom

Ginkgo biloba

Het blad van deze boom is heel bijzonder; waaivorming aan een lange steel.

In China werden lang geleden alle bomen van de Japanse Notenboom opgebruikt en men veronderstelde dat de boom er sinds de 18^e eeuw niet meer in de natuur voorkwam.

In de 19^e eeuw werden echter nog kleine bestanden aangetroffen in afgelegen bergen en trof men exemplaren aan van wel 40 meter hoog en circa 4.000 jaar oud. Sindsdien zijn ze op de hele wereld weer opgekweekt en hebben zo ook in Nederland hun intrede gedaan.

Balsempopulier

Populus trichocarpa

In het voorjaar scheiden de knoppen een kleverige stof af, de balsem. Deze verspreidt een zoete geur die vooral op warme windstille dagen goed te ruiken is.

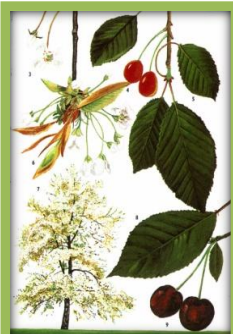
Populier is een snel groeiende boom en daarom werden ze in de begintijd van Almere veel aangeplant; zo werd snel een 'groene jas' voor de bewoners gevormd.

In deze boom bevond zich het allereerste eksternest van Almere. De boswerkers in het naastgelegen gebouwtje besloten spontaan dat hun gebouw voortaan het Eksternest zou heten. En zo is 'het Eksternest' aan haar naam gekomen.

Zoete Kers

Prunus avium

In parken en bossen in Almere zijn kersen aangeplant, zo ook hier in het Vroege Vogelbos.

Medio april vallen de kersenbomen vooral op door hun uitbundige witte bloeiwijze. De Zoete Kers wordt ook wel Boskers of boskriek genoemd. De Boskers is een inheemse wilde kersenboom.

Kersenbomen in het bos leveren een belangrijke bijdrage aan de natuurwaarden van het bos; het blad verteert snel en de bloemen en vruchten zijn belangrijk voor allerlei diersoorten.

Het Eksternest is een gebouw met geschiedenis; in de jaren '70 was het een **werkschuur** van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders. Vóóordat er sprake was van een Flevolandse provincie of Almeerse gemeente zorgde de Rijksdienst voor de inrichting van het nieuwe land. De allereerste bomenplanters van Almere hadden hier hun kantoor en werkschuur.

In de jaren '80 en '90 was in het Eksternest het gemeentelijke **Natuur- en Milieueducatie centrum** gevestigd. Later is dit verhuisd naar de Kemphaan.

Tegenwoordig is het Eksternest een kleinschalige groene ontmoetingsplek aan de rand van Almere Haven. U vindt hier thans het **theehuis en de zaalverhuur van Triade**. Verder een buitenterras en picknickweide, een kleine speeltuin, diverse wandelpaden in het bos, een tweetal poelen en de unieke schaapskooi van Stad & Natuur Almere.

De **Bostuin** ligt naast het Eksternest en is een initiatief van IVN afdeling Almere. De tuin wordt met vrijwilligers aangelegd, onderhouden en beheerd.

www.eksternest.nl

“Bomen rond de Bostuin” is een uitgave van IVN afdeling Almere, juli 2012. Prijs € 4,50. Met de aankoop van dit boekje steunt u IVN Almere

IVN afdeling Almere is een vereniging van vrijwilligers die activiteiten organiseren in de natuur.

IVN maakt voor haar activiteiten dankbaar gebruik van de locaties van Stad & Natuur. Onze vast stek is de schaapskooi in het Vroege Vogelbos en het natuurcentrum op stadslandgoed de Kempphaan.

website: **www.ivnalmere.nl**

e-mail: **tuin@ivnalmere.nl**

De uitgave van dit boekje is tot stand gekomen dankzij donaties van de deelnemers aan de Businesscompetitie 2012 van Golfclub Almeerderhout.

beleef de natuur!

STAD &
NATUUR
ALMERE

